

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Ругало Богдан Андрійович

ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ
МІЖНАРОДНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ 288

Taylor Alla

SOME THOUGHTS REGARDING WOMEN'S RIGHTS ADVOCACY IN ISLAMIC STATES 291

Фасій Анастасія Володимирівна

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСІБ З ПСИХІЧНИМИ
РОЗЛАДАМИ 293

Чернявський Марк Віталійович

АДАПТАЦІЯ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ ООН ДО СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ГІБРИДНІ
ЗАГРОЗИ, ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА КІБЕРБЕЗПЕКА 297

Чорний Інеса

ІННОВАЦІЙНІ ЮРИДИЧНІ ПІДХОДИ ДО НОВИХ ВИКЛИКІВ У ПОЛЯРНИХ МОРСЬКИХ
ЗОНАХ: ЗМІЦНЕННЯ МІЖНАРОДНОГО УПРАВЛІННЯ В АРКТИЦІ ТА АНТАРКТИЦІ 300

СЕКЦІЯ 6. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ МОРСЬКОЇ ТА МИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Кормич Борис Анатолійович

ЕКОЛОГІЧНА СТРАТЕГІЯ ДЛЯ МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ: ПРАВОВИЙ БАЗИС І
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗУСИЛЛЯ 304

Аверочкіна Тетяна Володимирівна

ЩОДО ПРОТИДІЇ ЗАБРУДНЕННЮ ПОВІТРЯ ВІД МОРСЬКОЇ ТА ПОРТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ .. 307

Федотов Олексій Павлович, Назарко Артем Аркадійович

АВТОРИЗАЦІЯ НА ПРОВАДЖЕННЯ МИТНОЇ БРОКЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПРАВОВИЙ
АСПЕКТ 311

Батанова Людмила Олександрівна

ЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ ПРИ ВИРІШЕННІ МИТНИХ СПОРІВ 315

Коваль Наталія Олексіївна

ОНОВЛЕНА НАЦІОНАЛЬНА ТРАНСПОРТНА СТРАТЕГІЯ УКРАЇНИ ТА РОЗВИТОК
ВНУТРІШНЬОГО ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ 318

Малеева Ганна Леонідівна

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВИННИХ
ОСІБ ЗА ЗАБРУДНЕННЯ МОРЯ 321

Сергєєв Юрій Володимирович

МОРСЬКА БЕЗПЕКА ТА ОХОРОНА ПІДВОДНИХ КАБЕЛІВ: ПЛАН ДІЙ ЄС 324

Барановська Валентина Федорівна

РЕФОРМУВАННЯ ПІДХОДІВ ДО ЕКОЛОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ 329

Гайдаржи Роман Андрійович

ДЕЯКІ НОВІ ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ В ЧАСТИНІ ЕКСПЛУАТАЦІЇ МИТНОГО СКЛАДУ,
СКЛАДУ ТИМЧАСОВОГО ЗБЕРІГАННЯ 332

СЕКЦІЯ 7. ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОУСТРОЮ, ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ, ІНШИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, АДВОКАТУРИ

Бакайнова Нана Мезенівна

СТАНДАРТИ ДИСЦИПЛІНАРНОГО ПРОВАДЖЕННЯ СТОСОВНО АДВОКАТА 337

Косюта Михайло Васильович

СПЕЦІАЛІЗОВАНА ЕКОЛОГІЧНА ПРОКУРАТУРА 342

Костенко Сергій Костянтинович

ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРОКУРОРІВ: НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА ТА
ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ 345

Свида Олексій Георгійович

ДОБІР КАНДИДАТІВ НА СУДДІВСЬКІ ПОСАДИ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ 348

ра : спец. 293 – міжнародне право / наук. кер. Т. В. Маланчук. Суми : Сумський державний університет, 2024. 72 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/95780/1/Pilipenko_Bak_rob.pdf

2. Погребняк О. С. Міжнародно-правові стандарти у сфері захисту прав осіб із психічними розладами. *Право і безпека*. 2010. № 2 (34). С. 23-29.

3. Конвенція про права осіб з інвалідністю. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text

4. The Role of International Law in Advancing Social Justice. URL: <https://worldjurisprudence.com/international-law-and-social-justice/>

5. Сибірня Р. І., Сибірний А. В. Захист прав осіб із психічними розладами в Україні. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 1. С. 57-63.

6. МОЗ реалізує проєкт «Охорона психічного здоров'я у структурі медичної допомоги». Міністерство охорони здоров'я України. URL: <https://umj.com.ua/uk/povyna-247828-moz-realizuye-proyekt-ohorona-psihichnogo-zdorov-ya-u-strukturi-medichnoyi-dopomogi>

Ключові слова: міжнародне право, міжнародно-правові стандарти, міжнародні підходи до соціалізації осіб, соціалізації осіб із психічними розладами, інклюзивні програми.

Keywords: international law, international legal standards, international approaches to the socialization of individuals, socialization of individuals with mental disorders, inclusive programs.

Чернявський Марк Віталійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри міжнародного та європейського права*

АДАПТАЦІЯ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ ООН ДО СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ГІБРИДНІ ЗАГРОЗИ, ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА КІБЕРБЕЗПЕКА

Сучасний світ стикається з новими комплексними викликами, які вимагають перегляду та адаптації традиційних підходів до миротворчої діяльності. В умовах глобалізації та розвитку технологій миротворчі місії ООН повинні враховувати не тільки класичні форми збройних конфліктів, але й сучасні загрози, зокрема гібридні війни, де традиційні методи ведення бойових дій поєднуються з інформаційними, кібернетичними та економічними інструментами впливу.

Сучасні миротворці покликані не тільки підтримувати мир і безпеку, а й сприяти політичному процесу, захищати цивільне населення, допомагати в роззброєнні, демобілізації та реінтеграції колишніх учасників бойових дій. Вони також відіграють ключову роль у підтримці демократичних зусиль, таких як організація виборів, захист і просування прав людини, а також допомога у ство-

ренні та відновленні верховенства права [1]. Проте сучасні виклики сучасності створюють нові перешкоди для роботи миротворчих операцій ООН.

Гібридні загрози, які охоплюють поєднання різних видів агресії (військової, політичної, інформаційної, економічної), суттєво змінюють природу конфліктів та ускладнюють завдання миротворчих місій. Використання штучного інтелекту в аналізі інформації та ухваленні рішень може суттєво підвищити ефективність миротворчих операцій, але водночас і створити нові ризики, пов'язані з етикою, безпекою даних та автономністю технологій. Кібербезпека є ще однією важливою складовою, оскільки кібернапади можуть бути використані як інструмент ведення війни або саботажу миротворчих зусиль.

Адаптація миротворчих операцій ООН до сучасних викликів потребує комплексного підходу, який включає оновлення стратегій, впровадження нових технологій та вдосконалення механізмів реагування.

Гібридні загрози стосуються випадків, коли державні чи недержавні суб'єкти намагаються використати вразливі місця ЄС у власних інтересах, використовуючи скоординований спосіб поєднання заходів (тобто дипломатичних, військових, економічних, технологічних), залишаючись за порогом офіційної війни. Прикладами є перешкоджання демократичним процесам прийняття рішень шляхом масових кампаній дезінформації, використання соціальних медіа для контролю над політичним наративом або для радикалізації, вербування та спрямування проксі-акторів [2]. Гібридні загрози поєднують традиційні та нетрадиційні методи ведення конфліктів, включаючи дезінформацію, економічний тиск, кібератаки та використання нерегулярних збройних формувань. На нашу думку, для ефективної адаптації миротворчих операцій ООН до такого явища, як гібридні загрози є необхідним створити підрозділи стратегічних комунікацій, які боротимуться з дезінформацією та пропагандою, використовуючи фактчекінг, контрнاراتиви та інформаційну підтримку населення. Також, слід підвищити інтеграцію розвідки та аналітики, використовуючи відкриті джерела, супутникові дані та інформацію від партнерських розвідслужб для виявлення прихованих загроз. Не менш важливим є розширення мандату миротворчих місій, включивши можливість протидії непрямим формам агресії, таким як економічна блокада чи політична дестабілізація.

Штучний інтелект – це технологія, яка дозволяє комп'ютерам і машинам імітувати людське навчання, розуміння, вирішення проблем, прийняття рішень, творчість і автономію [3]. Що стосується використання штучного інтелекту у миротворчих операціях, то штучний інтелект може значно підвищити ефективність місій ООН, але його використання потребує чітких етичних та безпекових стандартів. Основні напрями адаптації можуть бути аналіз великих масивів даних. Штучний інтелект може аналізувати соціальні мережі, супутникові знімки та повідомлення ЗМІ для прогнозування ескалації конфліктів та ідентифікації потенційних загроз, що допоможе миротворчим операціям більш швидко реагувати на нові загрози та скоріше їх усувати. Також можливе створення цифрових платформ для аналізу

ризиків. Інтегровані системи можуть прогнозувати конфлікти, аналізуючи політичну, економічну та соціальну ситуацію в регіонах напруги.

Актуальним є також посилення кібербезпеки в миротворчих місіях. Кібербезпека – це те, як окремі особи та організації зменшують ризик кібератак. Основною функцією кібербезпеки є захист пристроїв, якими ми всі користуємося (смартфонів, ноутбуків, планшетів і комп'ютерів), а також служб, до яких ми маємо доступ – як онлайн, так і на роботі – від крадіжки чи пошкодження. Це також запобігання несанкціонованому доступу до великої кількості особистої інформації, яку ми зберігаємо на цих пристроях і в Інтернеті [4]. Кібератаки можуть бути спрямовані проти миротворчих сил, критичної інфраструктури або цивільного населення.

Для зміцнення кібербезпеки необхідно створити спеціалізовані кіберпідрозділи в складі миротворчих місій, які будуть відповідати за захист комунікаційних систем, виявлення атак та протидію хакерським групам, а також забезпечити навчання персоналу з основ кібербезпеки, оскільки людський фактор є одним із найбільших ризиків для безпеки інформаційних систем. Не менш актуальним є співпраця з приватним сектором та кіберекспертами для розробки передових рішень щодо захисту від цифрових загроз, зокрема атак на критичну інфраструктуру та маніпуляцій у соціальних мережах.

Отже, адаптація миротворчих операцій ООН до сучасних викликів є необхідним кроком для збереження їхньої ефективності в умовах стрімких глобальних змін. Гібридні загрози, використання штучного інтелекту та зростання кіберзагроз суттєво ускладнюють традиційні підходи до миротворчої діяльності, вимагаючи інноваційних рішень та реформування операційних стратегій. Адаптація миротворчих операцій ООН до сучасних викликів має ґрунтуватися на технологічних інноваціях, комплексному аналізі загроз та посиленій міжнародній співпраці. Впровадження цих змін дозволить зробити миротворчі місії більш ефективними, гнучкими та стійкими до нових форм конфліктів, забезпечуючи довготривалий мир і безпеку у світі.

Список використаних джерел:

1. Peacekeeping 10. Better World Campaign. URL: <https://betterworldcampaign.org/un-peacekeeping>.
2. Hybrid Threats. European Commission. URL: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-defence-industry/hybrid-threats_en#:~:text=What%20are%20hybrid%20threats%3F,the%20threshold%20of%20formal%20warfare.
3. Stryker C., Kavlakoglu E. What is artificial intelligence (AI)? URL: <https://www.ibm.com/think/topics/artificial-intelligence>.
4. What is cyber security? *National Cyber Security Centre*. URL: <https://www.ncsc.gov.uk/section/about-ncsc/what-is-cyber-security#>.

Ключові слова: адаптація миротворчих операцій ООН, миротворчі операції, гібридні загрози, штучний інтелект, кібербезпека, міжнародна співпраця.

Keywords: adaptation of UN peacekeeping operations, peacekeeping operations, hybrid threats, artificial intelligence, cybersecurity, international cooperation.